

י"ח בתמוז תשע"ז, 12.7.2017

גיליון מס' 567

פרשת פנחס

ברית שלום

מאת הרב מרדכי ורדי

"ברית השלום" ניתנה לפנחס - האיש האלים שעשה פעולה קטלנית עם התיאור המפורט בפסוקים - נעיצת רומח בזוג האוהבים.

יש אומרים שכוונת ברית השלום היא להגן על פנחס מפני האפקט הנפשי של פעולתו האלימה. אבל אפשר גם לומר שפנחס מלמד על התכונה האמתית של השלום. הוא מקלף את השלום מקליפתו החיצונית הקליפה של הנחמדות, ומלמד שהשלום הוא חזק, והוא יכול לבוא גם עם הנשק. השלום יכול להיות אלים כי מטרתו היא ההרמוניה העולמית והבסיס האיתן של המוסר שיביא את ההרמוניה אל החיים. כל מי שפוגע ובא להחריב את המוסר שהוא הבסיס להרמוניה הזו – חיילי השלום יילחמו בו עד חורמה. רק מי שמוכן להילחם על השלום גם בכלי מלחמה, הוא הראוי לברית השלום.

פנחס זוכה לברית כהונת עולם "תַחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאֱלֹהֵיוּ וַיִּכְפֹּר עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כה, יג). קנאה חיובית היא שזיכתה את בעליה.

מהו בעצם מושג הקינאה ובמה גדולתו של המקנא?

כל קינאה היא התפרצות נפשית שיכולה גם לקבל ביטוי פיסי כוחני. במה אם כן גדולתה על פני הסובלנות והוותרנות? הקנאה היא התפרצות כנגד דבר מה שמאיים על הקיום. צדיק מקנא לה' אם הוא חש שנעשה דבר אשר יכול לקעקע את הקשר בין עם ואלוהיו.

עצם היכולת לזהות דבר כאיום כללי, מצביעה על נפש בעלת גדלות. כי בניגוד לקנאה הנמוכה הנרקסיסטית, הקנאות נמדדת לפי איכות ההצלה שהיא באה להביא.

הוותרנות היא טובה והגונה במקום שבו אין פגיעה בעורק החיים, אלא רק בצדדים החיצוניים שלהם. אבל כשהוותרנות הופכת לקוד התנהגות, היא מטשטשת את מערכת הערכים של הכלל.

אשר על כן הקנאות היא מסוכנת כיון שהיא יכולה להוות תירוץ כיסוי לאלימות ובריונות - וזה מה שקורה בדרך כלל עם הקנאים המצויים - אנשים בעלי בסיס אישיותי אלים וכוחני, המשתמשים בתירוץ

הקנאות לשם שמים כדי לעשות כל עוול ורשע. וכן כדי לפנות מקום לצרות אופקים והתבצרות בצמצום הדעת. אבל אין בכל זה לבטל את התגובה הזו שהיא לגיטימית ונצרכת כדי להעמיד אל נכון את סולם הערכים.

מכל מקום הקנאות איננה מסלול חינוכי. אין לחנך לקנאות אך יש לחנך להפנמה של ערכים שהטמעתם במרחב הלאומי והעולמי תביא לשלום אמיתי אמן.

הרב מרדכי ורדי, רב קיבוץ ראש צורים, למד בישיבות כרם ביבנה, עטרת כהנים ומרכז הרב. לימד בישיבות ירושלים לצעירים, ישיבת ההסדר במעלות. היה רב של מצפה נטופה, ראש הגרעין התורני בלוד. בעל תואר שני בקולנוע מאוניברסיטת ת"א, במאי ותסריטאי, ראש מגמת תסריטאות בביה"ס לקולנוע מעלה. מלמד בבתי הספר לאמנות בגבעת ושינגטון.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il